

Cròniques del Quetzal (20): Punt i??

Imatge de Guatemala de l'avió estant | Júlia Torrents Monegal

En el dietari que he escrit a raig durant el viatge hi compto quasi tants verbs com renecs. El rellegeixo a l'avió. Tan malcarat soc? He pujat les llibretes amb mi, a la motxilla, no sigui cas que els de la companyia de vol me les perdin. Les necessitaré per pair tantes hores de converses i recrear moments i ambients en una sèrie de reportatges que em costarà de rematar. El periodisme vol pausa i dedicació, encara que el món s'entesti a anar tan de pressa. I a Guatemala, en un mes i escaig, m'han fet pensar de valent, els del Comitè Óscar Romero. Suposo que per això els he maleït de tant en tant, quan em farcién les jornades de reunions, des del matí fins al vespre. Han estat uns dies intensos, i, malgrat tot, la sensació de frustració, ara que s'acaben, s'aguditza. No l'erraven, collant-me. Mira si n'hem enllestit, de coses, però no n'hi ha hagut prou?

Repasso mentalment tot allò que havia previst i no he acomplert. El coyote s'ha esquitllat, tot i guar-lo. En un poble, fins i tot, vaig arribar a dinar-hi. Quan es va assabentar de la meua professió, tanmateix, els seus ulls van transmutar en dos escuts que em barraven el pas, i on es llegia clarament ?no et penso atendre, carronyaire?. En efecte, no em va adreçar ni un mot, ni per dir-nos adeu. Se li havia ficat al magí de rebre Xammar i mostrar-li ?mostrar-nos, de retop? el casalot que s'estava construint. ?M'hi farà una piscina, pare?. Suposo que va pensar que el capellà europeu aprovaria i beneiria la seva prosperitat material, que també engreixa les arqueges de la parròquia local, però el meu amic religiós no gasta aquests aires. Al costat del xalet del coyote hi havia cases que es confonien amb galliners.

Durant l'estada tampoc no he vist el quetzal, a despit d'unes quantes excursions per llacs i

boscós espectaculars, banyat en antimosquits. M'he imaginat, això sí, el seu cant malenconiós en boca dels guatemalencs que m'han parlat de la sang vessada durant el conflicte armat intern, del genocidi maia, de l'emigració massiva dels darrers 30 anys, de l'epidèmia urbana de les maras, de la pobresa extrema. Històries de patiment que travessen les dècades fins als nostres dies i que estan tenyides de la mateixa taca roja que inunda el pit de l'insigne ocell. Immensa sort, la meua, de poder conèixer-los i escoltar-los.

En comptes de renegar per haver-me de preparar tantes entrevistes hauria d'haver renegat per totes les històries que no he sabut ulla. El difunt David Beriain ja ho assenyalava, que el problema, normalment, rau en l'estretor del qui observa. Tant de bo més Beriains a la nostra professió i menys cucs vanitosos que van estudiar periodisme ?per sortir a la tele? i desfilar endiumenjats en gales amb photocall encara que el preu de tot plegat sigui defecar-se en el codi deontològic i repetir consignes com un lloro. En fi.

A Tarragona em demanaran on cau exactament Guatemala, com ha anat ?per Nicaragua? i si això del quetzal és un país. Però sé que si m'he compromès a endreçar aquests mots, malgrat tot, ha estat mogut per una petita esperança. L'esperança que algun dia algú llegeixi aquests articles imperfectes, aquestes Cròniques... inacabades i s'animi a completar-les, a millorar-les, a deixar-se caure per aquest tros de món que no encapçala mai els noticiaris nostrats i provar de comprendre'l sense cap altre filtre que el dels sentits i l'enteniment. Em sembla que, en part, escric per això, per sentir-me una mica menys sol. Solituds acompanyades, la de qui confia que el llegiran i la de qui llegeix.

Ha arribat l'hora de podrir-me de nou a la meua ?detestimada? ciutat ?manllevo l'adjectiu de l'italià Hugo Pratt, via Josep Pedrals. L'hora de tornar als articles per 25, 30 i 40 euros bruts, a la Servitud quotidiana dels Andreu Rojals contemporanis. I d'aguantar que els mestretites et recordin, des de fa anys, que ets aquell ?noi? que no escriu del tot malament, i que si no se'n surt i treballoteja sense contracte ni salari digne és perquè no ha picat prou portes a Barcelona, o perquè no se sap ?vendre?. L'hora de les rodes de premsa on el polític de torn pregunta davant dels nassos de tothom quin discurs ha d'escopir, i no passa mai res. Dels digitals de relacions públiques disfressades de periodisme ?i que em perdonin Rafa Marrasé i *Porta enrere*, isolada valentia professional que aixeca catifes? on l'autocensura mana. D'una professió desfigurada en un insuls i grotesc copy and paste que aviat espero, almenys, que assumeixin les màquines. En el gosset poruc que dona la poteta a canvi d'unes quantes restes del dinar copiós de quatre cacics. Tarragona, ciutat on tot fa una olor asfixiant de petroquímica i les paneroles campen altives pels carrers amb tranquil·litat subvencionada. Res de nou sota el sol, mals que no són endèmics, però que a casa distingeixo amb tota la cruessa del quilòmetre zero. Per què no escampo la boira una temporada? Em manca coratge per enfrontar-m'hi, més enllà dels quatre lladrucs de sempre cagant-me en tot. Sí que soc renegaire, sí! Guatemala seria un bon destí, pels articles pendents, i de vegades crec que soc a una sola abraçada de desfer el nus. Però coi, quina abraçada més atorrolladora, la de qui em va ensenyar a abraçar.

No voldria pas que aquestes línies sonessin sermonejadores. Crec que, simplement, m'hi desfoco, despullat davant de vosaltres, per no rendir-me. Em fa gràcia, perquè un dels primers articles que vaig publicar, si no el primer, l'any 2013, duia per títol *No ens rendirem*, una declaració d'intencions que calia llegir en primera del singular. Sortia de la facultat i volia denunciar les males condicions que patien els col·legues i deixar clar a tothom que les noves fornades empeníem el camí amb força. Des d'aleshores, no obstant això, a base de desenganys i garrotades, he anat pensant cada cop més en la rendició. En el quan i en el com. Agosarada ignorància, que conjugava aquell titular pensant que el desgast de la precarietat no m'afectaria. Les dinàmiques en aquesta professió tan maltractada són les que són, i resulta temptador fer-se el mort, flotar i deixar-se emportar pel corrent, perquè total, tal com està el panorama? O si més no, si es vol conservar la dignitat, també es pot canviar de professió. Estudiant, si em llegeixes: et canviaran titulars, t'entrenaran en l'eufemisme i et diran el que no has de publicar. El periodisme, bonic passatemps. Dedicar-t'hi, però, implica tot sovint baixar als inferns i menjar-hi gripaus fins que perdis la sensibilitat o no vulguis tornar-hi més, després de tanta vomitada. I si et proposes

d'anar a la contra, és possible que el desgast et porti a plantejar-te si en el fons prioritizes la vocació o l'obcecació. Jo només guardo una certesa, o millor dit, dues: que el bon periodisme continuarà sent necessari i que admiro tots els qui, obcecats o no, no s'han rendit i ens l'han llegat.

Si l'aeroport del Prat de Llobregat fos desert de gent, tot just quan hi arribem besaria el terra, pel pànic que em produeix volar. I si us hagués de confessar què m'ha servit, íntimament, aquest viatge que ara s'apaga, us diria que per preguntar-me quin és el meu rol, com a periodista. No em sembla poca cosa. Vosaltres, estimats lectors, si heu aguantat fins aquí, tan sols desitjo que el nostre viatge junts també us hagi aportat alguna cosa més que un mer souvenir aliè, i que aquestes històries que s'hi conten també us hagin commogut. I que algun dia, tots plegats, puguem veure el quetzal.